

UZASADNIENIE

Decyzją z 19.07.2023 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z 3.07.2023 r. odmówił M. S. prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 i art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że po dniu 31 grudnia 2008 r. ubezpieczony nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Do stażu pracy w warunkach szczególnych nie uwzględniono okresów zatrudnienia od 15.11.1983 r. do 16.02.1987 r. oraz od 5.01.1989 r. do 23.11.2003 r. ponieważ zakład pracy nie potwierdził, że wykonywał on pracę wymienioną w załączniku nr 1 lub 2 ustawy o emeryturach pomostowych.

Wnioskodawca udokumentował staż pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 ustawy emerytalnej na dzień 1.01.1999 r. w wymiarze 19 lat, 6 miesięcy i 3 dni oraz staż pracy wynoszący 37 lat, 2 miesiące i 14 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

/decyzja – k. 8 akt ZUS /

Odwołanie od powyższej decyzji złożył wnioskodawca wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie emerytury pomostowej.

/odwołanie – k. 3-4/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powołując argumentację podniesioną w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 11/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. S. urodził się w dniu (...)

/bezsporne/

Ubezpieczony w dniu 3.07.2023 r. złożył wniosek o prawo do emerytury pomostowej.

/wniosek – k. 1-2v akt ZUS plik I/

Decyzją z 19.07.2023 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z 3.07.2023 r. odmówił M. S. prawa do emerytury pomostowej na podstawie art. 4 i art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych.

/decyzja – k. 8 akt ZUS /

Skarżący w okresie od 15.11.1983 r. do 23.11.2003 r. był zatrudniony w (...) spółce akcyjnej w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy. W ww. okresie zatrudnienia w okresach od 15.11.1983 r. do 16.02.1987 r. oraz od 5.01.1989 r. do 23.11.2003 r. zajmował stanowiska bielarz pomoc, opalacz pomoc, opalacz, bielarz.

/świadcstwo pracy k. 7 akt ZUS /

W/w zakład pracy wystawił wnioskodawcy zaświadczenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Zaświadczył, że wnioskodawca był zatrudniony od 15.11.1983 r. do 23.11.2003 r. i w ramach tego zatrudnienia od 15.11.1983 r. do 16.02.1987 r. oraz od 5.01.1989 r. do 23.11.2003 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w przemyśle lekkim, przy produkcji i wykańczaniu wyrobów włókienniczych na stanowisku bielarza wymienione w wykazie A, dziale VII, poz. 4 rozporządzenia rady Ministrów z 7.02.1983 r. (Dz. U. nr 8, poz. 43) oraz w wykazie A,

dziale VII , poz. 4 pkt 22 wykazu stanowiącego załącznik nr 4 do zarządzenia nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z 7.07.1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu (...) Chemicznego i Lekkiego.

/bezsporne, zaświadczenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach –k. 4 akt ZUS i k 10/

Odwołujący w okresie od 13.02.2004 r. do 31.08.2007 r. był zatrudniony w (...) spółce akcyjnej w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku bielarza.

/świadcstwo pracy k 8 akt ZUS/.

W okresie od 1.10.2008 r. do 31.05.2010 r. wnioskodawca był zatrudniony w (...) w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku krojczego.

/świadcstwo pracy k 10 akt ZUS/.

W okresie od 1.01.2011 r. do 31.12.2021 r. M. S. był zatrudniony w (...) w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku krojczy.

/świadcstwo pracy k 6 akt ZUS/.

Po dniu 31 grudnia 2008 r. ubezpieczony nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

/bezsporne/

Wnioskodawca udokumentował staż pracy wynoszący 37 lat, 2 miesiące i 14 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

/bezsporne/

M. S. udokumentował staż pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 ustawy emerytalnej na dzień 1.01.1999 r. w wymiarze w wymiarze 19 lat, 6 miesięcy i 3 dni

/bezsporne/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów w postaci dokumentów załączonych do akt ZUS, które nie budzą wątpliwości co do ich wiarygodności.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego i poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych oraz przeprowadzonej oceny dowodów, należy uznać, że odwołanie M. S. nie zasługiwało na uwzględnienie.

W myśl art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych, która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2009 roku (Dz. U. z 2023 roku, poz. 164), prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;

4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;

5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;

6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2021 r., poz. 291), ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 – 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt1.

Według treści § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W świetle §2 ust. 1 i 2 tegoż rozporządzenia oraz zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest obowiązany udowodnić (por. wyrok SN z 15.12.1997 r. II UKN 417/97 – (...) i US (...) i wyrok SN z 15.11. 2000 r. II UKN 39/00 Prok. i Prawo (...)).

Stosownie do § 2 ust. 1 okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. W myśl § 2 ust. 2 okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

Regulacja § 2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma jednak zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84).

W myśl art. 51 w/w ustawy o emeryturach pomostowych, płatnik składek jest zobowiązany do wystawiania zaświadczeń o okresach pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, za okresy przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 r. Przepis art. 12 stosuje się odpowiednio.

W myśl art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

A zatem stosownie do powołanego przepisu, prawo do emerytury pomostowej może nabyć również osoba, która po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, jednakże w dniu wejścia w życie ustawy miała okres wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze z tym, że praca ta musi być pracą w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu nowych przepisów tj. art. 3 ust. 1 i 3 Ustawy. (vide min. wyrok SA w Lublinie z 13.03.2014 r., III AUa 1531/13, opubl. LEX nr 1441422, wyrok SA w Katowicach z 27.02.2014 r., III AUa 1045/13, opubl. LEX 1439028, wyrok SA w Szczecinie z 14.01.2014 r. III AUa 577/13, opubl. LEX 1441543, wyrok SA w Białymstoku z 09.01.2014 r., III AUa 705/13, LEX 1415788, wyrok SN z 04.12.2013 r. II UK 159/13, opubl. LEX nr 1405231, wyrok SA w Gdańsku z 07.11.2013 r., III AUa 343/13)

W myśl art. 3 ust. 1 ustawy pomostowej prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwale uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Według ust. 3 cytowanego przepisu prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

W przedmiotowym stanie faktycznym nie budzi wątpliwości fakt, że wnioskodawca spełnia przesłanki ustawowe, co do daty urodzenia (po dniu 31 grudnia 1948 roku), lat okresów składkowych i nieskładkowych wynoszących co najmniej 25 lat, jak i wieku – ukończył 60 rok życia.

W niniejszej sprawie organ rentowy stanął na stanowisku, że po 31 grudnia 2008 r. wnioskodawca nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, a zatem nie przysługuje mu prawo do emerytury pomostowej.

Powyższe jest bezsporne i zostało przyznane przez pełnomocnika wnioskodawcy na rozprawie poprzedzającej wydanie wyroku.

Niewątpliwie prace wykonywane przez odwołującego po 31 grudnia 2008 roku tj. praca bielarza i krojczego, nie są pracami w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze wymienionymi w załącznikach nr 1 i 2 do powołanej ustawy o emeryturach pomostowych.

Podkreślenia wymaga, że zgodnie z przytoczonymi wyżej przepisami ustawy emeryturach pomostowych za pracownika wykonującego pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust.

1 lub 3 ustawy można traktować tylko tego pracownika, który w pełnym wymiarze czasu pracy wykonuje prace na stanowisku wymienionym w załączniku Nr 1 lub 2 do ustawy. Prace zaliczane do prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wymienione w załącznikach Nr 1 i 2 do ustawy stanowią katalog zamknięty, co powoduje, że cech pracy "o szczególnym charakterze" lub "w szczególnych warunkach" nie mogą posiadać inne prace choćby sposób ich wykonywania i ich jakość mogła obniżyć się z wiekiem /por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego siedziba w L. z dnia 13 grudnia 2011 r., sygn. III SA/Lu653/11, opubl.: L.; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 7 września 2011 r. sygn. I OSK 421/11, opubl.: LEX nr 996963/.

W ocenie Sądu wnioskodawca nie spełnia zatem warunków wskazanych w art. 4 w/w ustawy, gdyż po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w myśl art. 3 ust. 1 i 3 w/w ustawy.

Wobec niespełnienia obligatoryjnej przesłanki wykonywania po dniu 31 grudnia 2008 r. prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w myśl art. 3 ust. 1 i 3 w/w ustawy, bez znaczenia pozostaje zatem okoliczność spełnienia pozostałych przesłanek w rozumieniu art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych w tym ewentualnego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wynoszącego co najmniej 15 lat, w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Należy dodać, że wnioskodawca nie spełnia również warunków do przyznania emerytury pomostowej na podstawie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, ponieważ na dzień 1 stycznia 2009 r. nie udowodnił żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 w/w ustawy.

Wskazać należy, że praca, którą wnioskodawca wykonywał po 31 grudnia 2008 roku na stanowisku bielarza czy krojczego nie jest pracą w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

A zatem, mając na względzie powyższe, wnioskodawca nie może nabyć prawa do emerytury pomostowej na podstawie cytowanych wyżej przepisów.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy przez pełnomocnika z urzędu Sąd, uwzględniając nakład pracy pełnomocnika z urzędu, orzekł na podstawie § 15 ust.2 w zw. z § 4 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 68) podwyższając należne koszty o podatek VAT i przyznając je w kwocie 110,70 zł (pkt 2 sentencji wyroku).